

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *παθητός < πα-
θαίνω. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Ὁ μὴ παθών, ἀπαθής. Συνών. ἄπαθος 1.

ἀπαθιά ἡ, Ἡπ. (Πωγών.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄπαθος.

1) Ἐλευθερία: Βρῆλ' ἀπαθιά καὶ κάτ' ὅ,τι θέλει. 2)
Μέρος ὅπου ἐλευθέρως βόσκουν τὰ ζῶα.

ἀπάθιαστος ἐπίθ. Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ.
ἀπάθιαστους Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *παθιαστός < πα-
θαίω.

Ὁ μὴ πάσχων ἀπὸ νοσήματα ἐνθ' ἄν.: Ἀπάθιαστους
ἀνθρώπους Ζαγόρ.

ἀπαθίβολο τό, Σίκιν. Χίος παθίβολο Χίος ποθί-
βολο Χίος

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. ἀθιβολή.

Συνήθως κατὰ πληθ. 1) Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀντι-
λογίας Σίκιν.: Ἐμαθες τ' ἀπαθίβολα; 2) Διήγησις Χίος:
Ἐπέρασεν ἡ νύχτα μὲ τ' ἀπαθίβολα.

ἄπαθος ἐπίθ. Πόντ. (Τραπ.) — Λεξ. Δημητρ. ἄπα-
θους Μακεδ. (Καταφύγ.) ἀνάπαθους Μακεδ. (Καταφύγ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. παθαίνω. Περὶ τοῦ
σηματισμοῦ ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 105 κέξ. Περὶ τοῦ σχη-
ματισμοῦ τοῦ τύπ. ἀνάπαθους ἰδ. ἀ- στερητ. 1δ.

1) Ὁ μὴ παθών, ἀπαθής ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀπάθη-
τος. β) Ἀπειρος Μακεδ. (Καταφύγ.) Συνών. ἀμά-
θητος 2. 2) Οὐδ. πληθ. ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δὲν φαντάζε-
ται τις ὅτι δύναται νὰ πάθῃ Μακεδ. (Καταφύγ.): Ἐπαθα
τ' ἀνάπαθα.

ἀπάθουδο τό, Κρήτ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. ἀθούδι.

Ἡ τέφρα τῆς μπουγάδας: Ἐσκόρπισε δ' ἀπάθουδα.

***ἀπαθράκωμα** τό, ἀπορθάκωμαν Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀπαθρακώνω.

Τὸ νὰ γίνῃ τις κόκκινος ὡς ἀναμμένον κάρβουνον.

***ἀπαθρακώνω**, ἀπορθακώνω Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ἀθρακώνω.

Γίνομαι κόκκινος ὡς ἀναμμένον κάρβουνον.

***ἀπαιγνίδιαστος** ἐπίθ. ἀπαιγνιδάστος Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *παιγνιδιαστός
< παιγνιδιάζω.

Ὁ μὴ προσβληθεὶς ὑπὸ νευρικῶν σπασμῶν, ἀσελη-
νίαστος, συνήθως ἐπὶ νηπίων: Τὸ μωρὸν γοῦς τὸ μεσημέρ'
ἔτον ἀπαιγνιδάστον καὶ τὸ μεσημέρ' ἐπαιγνιδάσταν.

ἀπαίδευτος ἐπίθ. σύνθη. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ.
Χαλδ.) ἀπαίδεφτους βόρ. ἰδιώμ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀπαίδευτος.

1) Ἀμαθής, ἀγράμματος Πελοπν. (Λακων. Οἶν.) Πόντ.
(Κερασ.): Παιδὶ ἀπαίδευτο Λακων. Συνών. ἀμαθής,
ἀμάθιστος, ἀξεπαίδευτος. 2) Ἀξεστος, ἀγροῖκος
Λέσβ. Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Χαλδ.) Προπ. (Κούταλ.): Ἀπαί-
δευτα λόγια Κερασ. Ἀπαίδευτον κι ἀπρόκοφτον παιδὶν Χαλδ.
Συνών. ἀγροῖκητος Β4, ἀγροῖκος (Ι) Ι1. 3) Ἀκαλ-
λιέργητος, ἀπεριποίητος Πόντ. (Κερασ.): Ἀπαίδευτον κεπὶν
-χωράφιν. 4) Ὁ μὴ δαμασθεὶς, ἐπὶ ζῶου Εὐβ. (Στρόπον.)
Κρήτ. — Λεξ. Πρω. Δημητρ.: Τὸ βόδι σου εἶναι ἀπαίδευτο
'ς τὸ ἀλέτρι Λεξ. Δημητρ. Ἀπαίδεφτον τό 'χιτι 'κόμα τοῦ
δαμάλ; Στρόπον. || Ἄσμ.

Τρίτην ἐσπάρθη ὁ Διγενὴς καὶ Τρίτην ἐγεννήθη,

Τρίτην ἐκαβαλλίκευε τ' ἀπαίδευτο μουλάρι

Κρήτ. Συνών. ἄπαιδος (ΙΙ). β) Ὁ μήπω πυρακτωθεὶς,
ἐπὶ νεοτεύκτου κλιβάνου Εὐβ. (Κονίστρ. Στρόπον.) — Λεξ.
Πρω. Δημητρ.: Ἐχομε τὸ φοῦρνο ἀπαίδευτο Κονίστρ.

5) Ὁ μὴ ὑποστάς βάσανα, στενοχωρίας πολλαχ.: Ἀπαί-
δευτος ἄνθρωπος πολλαχ. Οὐλ' τῇ ζουή τ' ἔμ'νι ἀπαίδεφτους
Στερελλ. (Αἰτωλ.) Καὶ συνεκδ. Ἀπαίδευτη ζωὴ πολλαχ.

6) Ὁ μὴ τιμωρηθεὶς, ἀτιμώρητος Πόντ. (Τραπ.):
Ἐφῆκεν ἀπαίδευτον τὸ παιδὶν αὐτ' καὶ ἐγέντον ὀκνᾶ'κον.

ἄπαιδος ἐπίθ. (Ι) πολλαχ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. παιδί.

Ὁ μὴ ἔχων τέκνα: Φρ. Ἀπαιδος ἄκαρδος. Συνών.
ἄβιος 2, ἀβλαστάρωτος 2, ἀβλάστητος 2, ἄκλη-
ρος 3, ἀπαίδωτος, ἄτεκνος.

ἄπαιδος ἐπίθ. (ΙΙ) Εὐβ. (Κύμ.) Σκῦρ. ἄπιδους Εὐβ.
(Στρόπον.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. παιδεύω.

Ὁ μὴ δαμασθεὶς εἰσέτι ἐνθ' ἄν.: Ἐβαλες τὸ βόδι 'ς τὸ
ζευγάρι; — Τό 'χου ἀκόμα ἄπαιδο Σκῦρ. Νὰ πάρ'ς ἄπιδου
ζουντανό, ξέρ'ς τί θὰ βγῇ; Στρόπον. Συνών. ἀπαί-
δευτος 3.

ἀπαίδωτος ἐπίθ. Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *παιδωτός < παι-
δώνω.

*Ἀπαιδος (Ι), ὁ ἰδ.

ἀπαίνετος ἐπίθ. Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *παινετός < παινω.

Ὁ μὴ ἐπαινῶν ἑαυτόν, μετριόφρων.

ἀπαίνευτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀπαίνεφτους Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *παινευτός < παι-
νεύω.

Ὁ μὴ ἄξιος ἐπαίνου.

ἀπαίσιος ἐπίθ. λόγ. κοιν. Οὐδ. ἀπαισέῳ Πόντ. (Ὁφ.)

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἀπαίσιος.

1) Ὁ προκαλῶν ἀντιπάθειαν ἢ φρίκην, ἀντιπαθής,
φρικτὸς λόγ. κοιν.: Ἀπαίσιος ἄνθρωπος. Ἀπαίσιο καππέλλο
-ροῦχο κττ. 2) Κατηραμένος, ἀναθεματισμένος Πόντ.
(Ὁφ.): Ἀπαισέῳ νὰ ἴνεται! (νὰ γίνῃ! Ἀρὰ) Ἀπαισέῳ νὰ
ἴντανε ἀτὰ τὰ θεᾶ σ'! ('ς τὸ διάβολο αὐτὰ τὰ πράγματά σου!)
|| Φρ. Οὐ, τ' ἀπαισέῳ! (ἐπὶ πράγματος προξενούντος φρίκην,
ἐκπληξιν).

ἀπαίτησι ἡ, λόγ. κοιν.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀπαίτησις.

Ἐπίμονος ζήτησις, ἀξίωσις: Δὲν ἔχω κάμμιὰ ἀπαίτησι.
Ἐχει τὴν ἀπαίτησι νὰ τὸν ἀκούμε. Δὲν ἔχω μεγάλες ἀπαίτησες.

ἀπαιτητικός ἐπίθ. λόγ. σύνθη.

Τὸ μεσν. ἐπίθ. ἀπαιτητικός.

Ὁ ἀπαιτῶν, ὁ ἐπιμόνως ζητῶν τι: Εἶναι ἄνθρωπος πολὺν
ἀπαιτητικός. Μὴν εἶσαι ἀπαιτητικός.

ἀπαιτῶ λόγ. κοιν.

Τὸ ἀρχ. ἀπαιτῶ.

Ἐπιμόνως ζητῶ τι: Ἀπαιτῶ νὰ μὲ ἀκούσης - νὰ μοῦ
τὸ δώσης - νὰ μοῦ γυρίσης τὰ δανεικὰ - νὰ πῇς τὸ ναί κττ.
Ἡ μετοχ. ἀπαιτούμενα οὐσ., τὰ ἀναγκαῖα: Δὲν ἔχω τὰ
ἀπαιτούμενα γιὰ νὰ κάμω αὐτὴ τὴ δουλειά. Μοῦ λείπουν τὰ
ἀπαιτούμενα.

ἄπαιχτος ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) — Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ.
Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ μεσν. ἐπίθ. ἄπαικτος.

1) Ὁ μήπω παιχθεὶς ἐνθ' ἄν.: Ἀπαιχτη παρτίδα (ἐν τῷ

χαρτοπαιγνίῳ) Λεξ. Δημητρ. Ἀπαιχτος ἄσος Λεξ. Πρω.

2) Ἐκεῖνος τὸν ὅποιον δὲν δύναται τις νὰ περιπαίξῃ Πόντ. (Κερασ.) — Μ. Ἐγκυκλ. Ἐλευθερουδ. Πρω.

ἀπακαμάτης ὁ, ἀμάρτ. ἴποκαμάτης Κύπρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. ἀκαμάτης.

Φυγόπονος, ὀκνηρός: *Κὶ ὁ βοῦς κὶ ὁ ζευγολάτης μας ἔν' ἴποκαμάτηδες.*

ἀπάκι τό, Δαρδαν. Θράκ. (Μάδυτ.) Καππ. (Σίλατ.) Κεφαλλ. Κρήτ. Πελοπν. (Βούρβουρ.) — Λεξ. Πόππλετ. Μπριγκ. Μ. Ἐγκυκλ. Ἐλευθερουδ. Βλαστ. 385 Πρω. Δημητρ. ἀπάτῃ Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κλουτσίνοχ. Συκρά Κορινθ. Τρίκκ.) ἴπακι Ζάκ. Ἡπ. Θεσσ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Αἴγ. Καλάβρυτ. Σουδεν.) Σαλαμ. ἴπακ' Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀπάκιον. Περὶ τῆς λ. ἰδ. Κορ. Ἀτ. 1, 204 καὶ ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνῶν 22 (1910) 254.

1) Τὰ περὶ τοὺς νεφροὺς μέρη τοῦ σώματος, αἱ ψοαὶ ἐνθ' ἄν.: *Μὴ πόνισαν τὰ ἴπακια μ' κ' ἔβαλα κὶ μ' ἔτριψαν Αἰτωλ. Δὲ βασιτᾶν τ' ἀπάτῃα μου!* Πελοπν. (Συκρά Κορινθ. Τρίκκ.) || Φρ. Ἐπέσαν τὰ ἴπακια μου (ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ὅτι ὁ πόνος τῶν μυῶν τούτων προέρχεται ἐκ πτώσεως αὐτῶν. Συνών. φρ. ἐπέσαν τὰ νεφρά μου) Πελοπν. (Αἴγ.) Ἐπισαν τὰ ἴπακια σ' κὶ θέλ' νι σήκουμα Στερελλ. (Αἰτωλ.) || Ἄσμ.

Νὰ φᾶς τ' ἀπάκια τοῦ λαγοῦ, στηθάμι ἀπὸ περδίκι Κεφαλλ. Συνών. φιλέττο, ψάρι, ψαρονέφρι. 2) Καπνιστὸν κρέας καὶ δὴ τὸ ἐκ τῶν ψοῶν τοῦ χοίρου Κρήτ.: *Τὰ Χριστόγεννα σφάζον τζοὶ χοίρους καὶ κάνουν ἀπάκια καὶ σύγλινα.*

ἀπακιάζω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀπάκι.

Καπνίζω τὰς ψοὰς καὶ εἶτα καθόλου χοιρινὸν κυρίως κρέας διὰ νὰ διατηρήσω αὐτό: *Ὁφέτος θ' ἀπακιάσω τὸ χοῖρο μου. Δὲ φοβᾶται χειμῶνα, γιὰτ' ἔχει δυὸ χοίρους ἀπακισμένους.*

ἀπάκισμα τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀπακιάζω.

Τὸ νὰ καπνίσῃ τις πρὸς διατήρησιν χοιρινὸν κυρίως κρέας καὶ δὴ τὰς ψοὰς τοῦ ζώου: *Ἐλα ταγτέρου νὰ με βοηθήσῃς 'ς τ' ἀπάκισμα τοῦ χοίρου.*

ἀπακλάευτος ἐπίθ. Πόντ. (Σάντ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *πακλαευστός <πακλαεύω.

Ἀκαθάριστος: Ἀπακλάευτα εἶν' τὰ κοκκία (ὁ σῖτος).

ἀπακλούθα ἐπίρρ. Ζάκ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἐπιρρ. ἀκλούθα.

Κατὰ πόδας: *Ἡ νεράιδα τὸν πῆρε ἀπακλούθα γὰ νὰ τοῦ πάρῃ τὸ δαχτυλίδι (ἐκ παραμυθ.)*

ἀπακόγλινα ἡ, Λέσβ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀπάκι καὶ γλίνα.

Τὸ περὶ τὰς ψοὰς τοῦ χοίρου λίπος τὸ ὅποιον ἀναλύουν πρὸς ἱατρικὴν χρῆσιν.

ἀπακονῶ Πόντ. (Σάντ.) ἀπακονίζω Πόντ. (Χαλδ.)

Τὸ μεταγν. ἀπακονῶ.

Ἀπαμβλύνω τι ἡκονημένον.

ἀπακουστά ἐπίρρ. Πελοπν. (Μάν.) ἀπακ'στά Σκόπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀπακουστός.

Οὐχὶ ἐξ ἀμέσου ἀντιλήψεως, ἀλλ' ἐξ ἀκοῆς, ἐκ φήμης: *Τό 'χον ἀπακ'στά μ' Σκόπ. || Ἄσμ.*

Ἀπ' ἀκοῆς κὶ ἀπακουστά | εἴσατε σπίτια ἀρχοντικά καὶ φίλους νὰ σᾶς κάμωμε

Μάν.

ἀπακουστικός ἐπίθ. Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀπακουστός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικός.

Ὁ ἐξ ἀκοῆς μαθὼν τι: Ἀπακουστικὴ εἶμαι.

ἀπακουστός ἐπίθ. Πόντ. (Ὁφ. Σάντ. Τραπ.) ἀπακουστός Μεγίστ. ἀπακουστός Μεγίστ. Σύμ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἐπιθ. ἀκουστός.

Ὁ ἐξ ἀκοῆς ἐγνωσμένος ἐνθ' ἄν.: Ἀπακουστόν ἔχ' ἀτο Σάντ. Ἀπακουστόν τὸν ἔδει Μεγίστ. || Φρ. Ἀπακουστόν τό 'δεις (εἰρων. πρὸς τοὺς παρὰ τὴν ἀξίαν των ζητοῦντάς τι) αὐτόθ. Συνών. ἀγροικητός 1, ἀκουστός 2.

***ἀπάκρα** ἐπίρρ. ἀπάκρια Θήρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἐπιρρ. ἀκρα.

Μακράν: *Εἶν' ἀπάκρια τὸ χωριό.*

ἀπακρίζω Θεσσ. (Βόλ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ἀκρίζω.

Ἀπομονώνω τινὰ ἐπιτηδεύως διὰ νὰ τὸν βολιδοσκοπήσω: *Θέλω νὰ τὸν ἀπακρίσω. Συνών. ξεμοναχιάζω. Πβ. ἀκρίζω Α1.*

***ἀπακρουμάζομαι**, ἀποκρουμάζομαι Κύθηρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ἀκρουμάζομαι.

Ἀκούω κρυφίως, ὠτακουστῶ: Ἀποκρουμάστηκα τί ἐλέγανε. Συνών. ἀκρουμάζομαι 2, ἀκρουμαίνω 1 β, ἀφακράζομαι, κρυφακούω.

ἀπαλά ἐπίρρ. κοιν. ἀπαλα Θράκ. (Καλαμ. Σαρεκκλ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀπαλός. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Μετὰ προσοχῆς, ἡρέμα, ἡσυχως, ἐπαναλαμβανόμενον συνήθως πρὸς ἐπίτασιν τῆς σημασίας: Ἀπαλὰ ἀπαλὰ κράτα τὸ παιδί κοιν. Ἀσ' τα ἀπαλὰ ἀπαλὰ κάτω Χίος Πιάσε το ἀπαλὰ ἀπαλὰ νὰ μὴ σπᾶς Σαρεκκλ. Νὰ πατῆς ἀπαλὰ ἀπαλὰ σὰ γάττα Αἰτωλ. Τ' βρουχῇ τ' ρίχῃ ἀπαλὰ αὐτόθ. || Ποίημ.

Θενὰ σοῦ κλείσῃ ἀπαλὰ μὲ τ' ἄσπρα χέρια της τὰ δυὸ

τὰ μάτια ποῦ κουράστηκαν τοὺς δρόμους νὰ κοιτᾶνε

ΚΟῦράν. ἐν Ἀνθολ. Ἡ Ἀποστολίδ. 288. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀπαγάληα. 2) Οὐχὶ σφιχτά, χαλαρῶς πολλαχ.: Φασκιδώνω τὸ παιδί ἀπαλὰ πολλαχ. Συνών. ἀναδωπά, ἀναλντά, χαλαρά, ἀντίθ. σφιχτά.

ἀπαλάγωτος ἐπίθ. Πόντ. (Κρώμν. Χαλδ.) ἀπαλαγώτος Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *παλαγώτος <παλαγώνω.

1) Ὁ μὴ ἐπιδιορθωθείς, ἀνεπισκεύαστος Κρώμν. Χαλδ.: Ἀπαλάγωτα εἶναι τὰ τσαρούῃά μ'. 2) Ὁ μὴ καθαρισθείς ἀπὸ ξένας ὕλας Σάντ.

3) Μεταφ. περὶ γυναικός, ἡ μὴ βινηθεῖσα Κρώμν. Χαλδ.

ἀπαλάδα ἡ, Ἡπ. (Δρόβιαν.) Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀπαλός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδα (Ι).

1) Μαλακότης, ἀπαλότης Κρήτ.: Φρ. Τὸ κατάλαβα ἡ τό 'νοιωσα ἀπὸ τὴν ἀπαλάδα τῇ χέρας μου. 2) Καιρὸς ἥπιος, χωρὶς ψυχὸς Δρόβιαν.

***ἀπαλάδι** τό, ἀπολάδιν Πόντ. (Κερασ.) ἀπολάδ' Πόντ. (Ἄμισ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀπαλός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδι. Ὁ τύπ. ἀπολάδι ἐκ παρετυμολογικῆς ἀποκαταστάσεως τῆς προθ. ἀπό. Ἰδ. ΙΒογιατζιδ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 5 (1918) 147.

1) Τὸ ἀπαλὸν τοῦ ἄρτου ἐνθ' ἄν.: Ὅντος ἐν τὸ ψωμὶν ἄψετον, τ' ἀπολάδ'ν ἄθε 'κὶ φαίνεται (ὅταν εἶναι ὁ ἄρτος